

Rozhodnutí Krajského soudu v Pardubicích ze dne 13. 3. 1957, sp. zn. 4 Co 310/57

Číslo: 70/1957

Právní věta:

Přijal-li rozsudek o rozvodu manželství za manželku manžel, který sám rozvod navrhoval, nebyl manželce rozsudek řádně doručen a nezačla jí proto běžet ani lhůta k podání odvolání (§ 47 odst. 2, § 173 odst. 1 o. s. ř.).

Zemřel-li manžel dříve, než rozsudek o zrušení manželství se stal pravomocným, zaniklo manželství ze zákona smrtí a nelze proto již rozhodovat o jeho zrušení rozvodem.

Soud: Krajský soud v Pardubicích

Datum rozhodnutí: 13.03.1957

Spisová značka: 4 Co 310/57

Číslo rozhodnutí: 70

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doručení - manželům, Manželství - rozvod, Řízení

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Lidový soud v Pardubicích rozvedl rozsudkem ze 6. června 1950 manželství účastníků po řízení zahájeném k návrhu manžela Josefa H. Tohoto řízení se odpůrkyně Marie H. aktivně nezúčastnila. Na doručném lístku od žaloby doručované k vlastním rukám je sice její podpis, ale k ústním jednáním nařízeným na 18. května a 6. června 1950 odpůrkyně nepřišla, nebyla tak vůbec o návrhu slyšela a rozsudek vyslovující rozvod z její viny byl doručen podle dokladů ve spisech tak, že byl 24. července 1950 převzat manželem Josefem H., tedy jejím odpůrcem v řízení. Doručení rozsudku pro tohoto stalo se k rukám zmocněnce s procesní plnou mocí. Lidový soud založil nato spisy jako vyřízené, neboť měl za to, že se doručení oběma účastníkům stalo platně a že rozsudek, proti kterému nebyl podán opravný prostředek, je pravomocný.

Podle obsahu spisů teprve 8. ledna 1957 se začala odpůrkyně zajímat o výsledek rozvodového řízení, neboť zatím Josef H. zemřel a pro případné její dědické právo je rozhodující, zda její manželství v době smrti Josefa H. dne 26. prosince 1956 platně trvalo či bylo zrušeno rozvodem.

Odpůrkyně proto podala 16. ledna 1957 odvolání proti shora uvedenému rozsudku okresního soudu v Pardubicích dovozujíc, že jí dosud rozsudek nebyl platně doručen a že jí proto dosud neuplynula

odvolací lhůta a že její manželství v době úmrtí manžela platně trvalo. Dále tvrdila ještě, že s manželem žila až do poslední chvíle ve společné domácnosti a o rozvodu nic nevěděla. Navrhovala, aby rozsudek soudu první stolice byl zrušen.

V odvolací odpovědi navrhl zástupce navrhovatelův, aby odvolání bylo zamítnuto, neboť rozsudek o rozvodu byl odpůrkyni doručen anebo aspoň se jistě o něm dozvěděla, když, jak sama tvrdí, po rozsudku s manželem dále žila.

Krajský soud odvolací řízení zastavil a rozsudek okresního soudu v Pardubicích zrušil.

Odůvodnění:

Zemřel-li některý z účastníků řízení rozvodového (§ 231 o. s. ř.) před právní mocí rozhodnutí, pak podle § 241 o. s. ř. nemůže manželství zaniknout zrušením manželství rozvodem. V takovém případě dochází ke zrušení manželství již smrtí. Soud usnesením řízení zastaví a vynesené snad již rozhodnutí zruší (§ 241 o. s. ř.). Je proto v souzeném případě především rozhodující, zda rozsudek soudu první stolice, který povolil rozvod manželství, nabyl právní moci či nikoli.

Řešení této otázky je pak opět závislé na tom, zda rozsudek soudu první stolice byl oběma účastníkům řádně doručen tak, že nemůže již být napaden řádným opravným prostředkem (§ 161 odst. 1 o. s. ř.), ježto lhůta k podání odvolání, která se počítá ode dne doručení rozsudku (§ 173 odst. 1 o. s. ř.), jim již uplynula. Rozsudek nemusí být doručen do vlastních rukou účastníka (§§ 46, 156 odst. 5 o. s. ř.) a je přípustné náhradní doručení. Neplatné je podle § 47 odst. 2 o. s. ř. takové náhradní doručení, byla-li písemnost doručena odpůrci adresáta.

Stejné ustanovení platilo i v procesním právu platném v době, kdy byl rozsudek v souzené věci doručován. Ani podle civilního řádu soudního nemusel být rozsudek doručován k vlastním rukám a stačilo tedy jeho náhradní doručení manželovi (§ 102 c. ř. s.). Avšak podle § 103 odst. 3 c. ř. s. nebylo dovoleno takové doručení příslušníků rodiny, když sám byl na věci účastněn jako odpůrce adresátův.

Z toho, co řečeno, je zřejmo, že doručení rozsudku o rozvodu se nestalo odpůrkyni platně, když písemnost za ni a jejím jménem přijal manžel, ač on sám o rozvod manželství zažádal a byl tedy v řízení odpůrcem adresáta. Z neplatného doručení nemohly ovšem vzejít žádné právní účinky. Je tedy mít za to, že dosud nezačala odpůrkyni běžet lhůta k odvolání a že proto odpůrkyně je dosud k podání odvolání oprávněna, neboť jí odvolací lhůta neuplynula.

Když mezitím, před právní moci rozsudku, manžel zemřel, zaniklo manželství ze zákona smrtí a nelze proto již soudním rozhodnutím jednat o jeho zániku a bylo proto odvolací řízení zastavit a vydaný již rozsudek zrušit (§ 241 o. s. ř.).